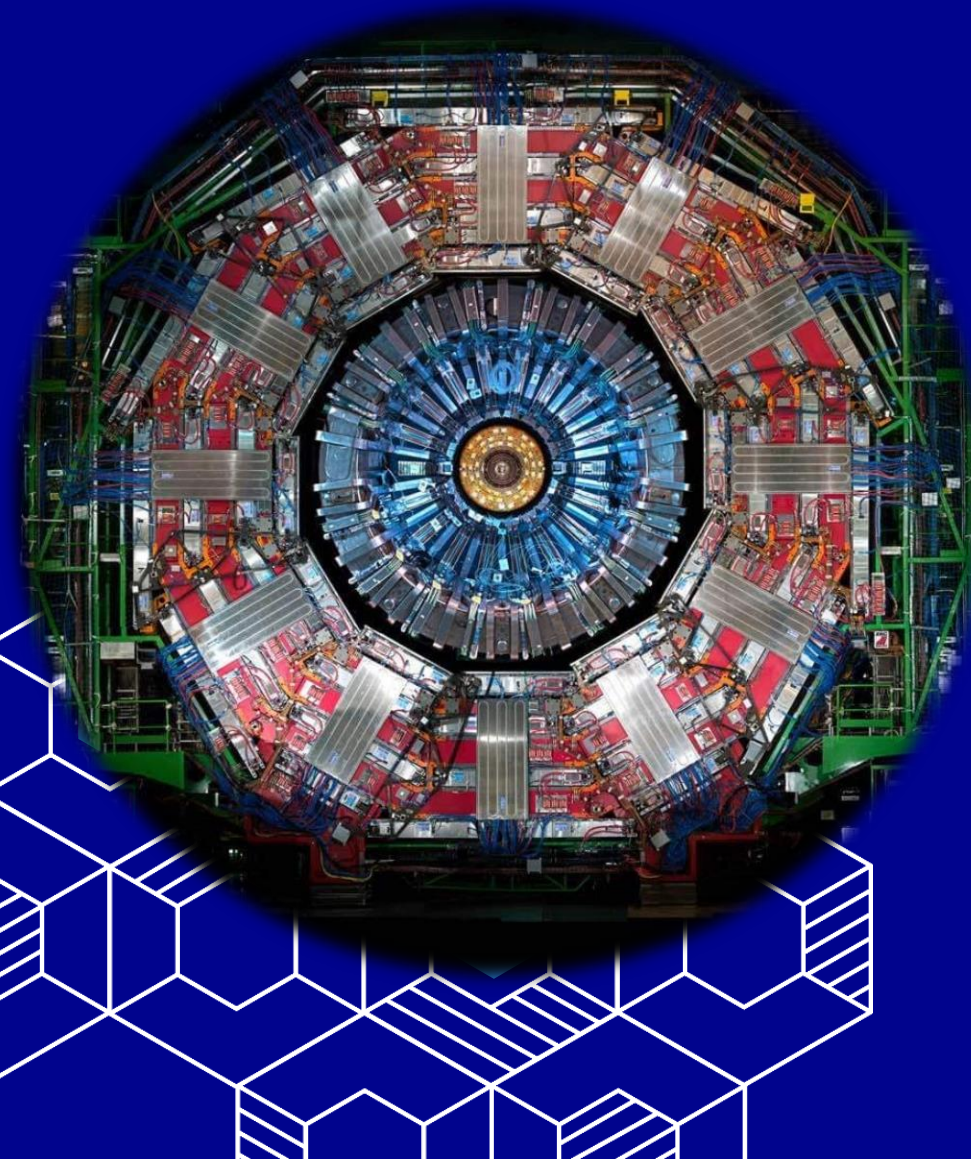

Pārskats par Latvijas dalību CERN un aktualitātes

Latvijas CERN Nacionālais kontaktpunkts

Latvija ir uzticams un godīgs CERN partneris

Latvijas - CERN stratēģija

- Valdības apstiprināta 2022.g. 6. decembrī
- IZM apstiprināts, skaidrs un detalizēts Plāns stratēģijas īstenošanai
- Stratēģiju īsteno CERN Nacionālais kontaktpunkts Latvijā sadarbībā ar Plānā paredzētajiem partneriem
- t.sk. Kontaktpunkts vada CERN LV Grupas darbu, tieši veicinot to, ka CERN un tajā bāzētajos eksperimentos un saistītajās aktivitātēs piedalās dažādas LV zinātniskās institūcijas un uzņēmēji

Latvijas - CERN stratēģija

Veiksmīgi tiek nodrošināts ceļš uz stratēģijas virsmērķu sasniegšanu:

1. Jēgpilna un koordinēta Latvijas dalība CERN Asociētās Valsts statusā
2. Latvijas kļūšana par pilntiesīgu CERN Dalībvalsti 2-3 gadu laikā

I.

Jēgpilna un koordinēta Latvijas dalība CERN Asociētās Valsts statusā

Jēgpilna un koordinēta Latvijas dalība CERN

1. Optimāli un visos līmeņos (un visos iespējamajos veidos) **izmantot CERN sniegtās iespējas**
2. Sniegt ilgtspējīgu pienesumu **valsts** noteikto **prioritāšu izpildei** izglītības, zinātnes, ekonomikas izaugsmes, kā arī P&I jomās
3. Atbalstīt zinātniskās **izcilības** vides un **tehnoloģiskās līderības veidošanos**

Jēgpilna un koordinēta Latvijas dalība CERN

4. **Veicināt sadarbību** starp Latviju un CERN, starp zinātniskajām grupām un uzņēmējiem
5. Koncentrēt pieejamos un **piesaistīt jaunus cilvēkresursus**, kā arī pārdomāti pielietot finašu instrumentus
6. Tuvāko gadu laikā nodrošināt Latvijai "*well balanced country*" statusu, ievērojot 60/40 proporcijas principu

Latvija izmanto CERN sniegtās iespējas

1. RTU+LU **CMS** eksperimentā – kopš 2017.g. – Latvijas daļiņu fizikas flagmanis
2. LU+RTU **MEDICIS** eksperimentā – kopš 2020.g.
3. LU **AEgIS** eksperimentā – kopš 2021.g.
4. LU **ISOLDE** eksperimentā – darbība atjaunota 2023.g.
5. LU **Cristal Clear Collaboration** – darbība atjaunota 2018.g.

CERN iespējas

RTU dalība liela mēroga paatrinātāju tehnoloģiju projektos:

1. Future Circular Collider Study - **FCC** – kopš 2015.g.
2. International Muon Collider Collaboration - **IMCC** – kopš 2023.g.
3. Next Ion Medical Machine Study - **NIMMS** collaboration – kopš 2019.g.
4. Innovation Fostering in Accelerator Science and Technology - **I.FAST** projekts – kopš 2021.g. / iepriekš ARIES projekts
5. Heavy Ion Therapy Research Integration plus – **HITRIplus** projekts – kopš 2021.g.

Kur var atrast Latviju CERN?

Optimāli un visos līmeņos (un visos iespējamajos veidos) **izmanto CERN sniegtās iespējas - CERN ir Latvijas laboratorija**

1. RTU paātrinātāju tehnoloģiju grupa ir pilnībā integrēta CERN struktūrā
- *ATS-DO un @584*
2. Cieša sadarbība ar CERN grupām: *Beams, Cryogenics, Vacuum, u.c.*
3. Līderība CMS MTD un īpaši BTL - *CMS Tracker Integration Facility (TIF)*
4. CMS un CMS Tehniskās Koordinācijas Grupa – *@B40, @653 @Prévessin un @Point5 Francijas pusē*
5. AEGIS experimentā – *@93 vai t.s. Antimatter Factory*
6. MEDICIS experimentā - *@3 vai t.s. ISOLDE/MEDICIS facility*
7. + zinātnieku grupas Latvijā *@RTU un LU + Tier2 skaitļošanas federatīvā centra partneri – RTA, VIRAC, LNB*

Latvijas CERN darbinieki

Optimāli un visos līmeņos (un visos iespējamajos veidos) **izmantot CERN sniegtās iespējas – Latvija CERN pievienojās 2022.g. augustā**

1. CERN **Doctoral Student Programme** (DOCT) – 8
2. CERN – **Latvia Doctoral Programme** – 100% LV apmaksāti - 5
3. CERN **Technical Student Programme** (TECH) - 2
4. CERN **Summer Student Programme** (2+2 katru gadu) – 27 kopš 2013.g.
- 5. Internship at CERN** (STAG programme) – 2
6. Dalība CERN **Graduate Programmes**
 - Early-Career Professionals
 - Project Graduates (GRAD) - 3
 - Research Fellows (FELL) – 4
7. CERN patstāvīgie un ar Latviju tieši nesaistītie darbinieki (**STAF**) - 5

STEM popularizēšanas aktivitātes

Sniegt ilgtspējīgu pienesumu **valsts noteikto prioritāšu izpildei** izglītības, zinātnes, ekonomikas izaugsmes, kā arī P&I jomās

Vairāk kā 1000 LV valstspiederīgo ir apmeklējuši CERN

1. Ēnas – ēnojot LV zinātniekus un tehniskos darbiniekus CERN - 31
2. Vidusskolēnu vizītes CERN - 49
3. Skolēnu vizītes CERN – t.sk. Jauno Fiziķu Skolas ietvaros – 6
4. Riga TechGirls vizītes CERN - 9
5. Maģistratūras un doktorantūras studentu grupu vizītes CERN - 65
6. Latvijas fizikas skolotāju dalība CERN Teacher Programme – 100+
7. Latvijas Nacionālā bibliotēka – CERN Portāls

Industrijas iesaiste CERN

Tuvāko gadu laikā **nodrošināt Latvijai “*well balanced country*” statusu**, ievērojot 60/40 proporcijas principu

1. Kopš 2024.g. februāra Latvijai **ir savs ILO CERN** - Pārstāvis sadarbībai ar industriju - Alise Pīka-Ozola, LIAA
2. Ikdienas sadarbība un informācijas apmaiņa starp ILO un *Kontaktpunktu*
3. Regulāra sadarbība, neformālas konsultācijas un informācijas apmaiņa starp ILO, LV Pārstāvi CERN un CERN atbildīgajiem dienestiem (iepirkums, zināšanu pārnese, starptautiskās attiecības, pētnieku grupas u.c.).
4. ILO un LV Pārstāvis CERN efektīvi sadarbojas un koordinē savas darbības; notiek regulāra komunikācija ar CERN atbildīgajiem dienestiem.

Stūrakmeņi

- Sniegt ilgtspējīgu pienesumu **valsts noteikto prioritāšu izpildei** izglītības, zinātnes, ekonomikas izaugsmes, kā arī P&I jomās
- **Veicināt sadarbību** starp Latviju un CERN, starp zinātniskajām grupām un uzņēmējiem

1. CERN Latvijas Grupa – **šodien jau 15. sanāksme**
2. Sadarbība un informācijas apmaiņa ar CERN strvalsts
3. RTU un LU kopīga doktorantūras programma “Daliņu fizika un paātrinātāju tehnoloģijas” – **veiksmīgas sadarbības un iespēju izmantošanas piemērs Latvijas un Eiropas mērogā**
4. Izveidots Daliņu fizikas un paātrinātāju tehnoloģiju institūts
5. Izveidots federatīvs CERN/CMS Tier2 skaitļošanas centrs

Izglītojošās aktivitātes un vizītes CERN

- Sniegt ilgtspējīgu pienesumu **valsts noteikto prioritāšu izpildei** izglītības, zinātnes, ekonomikas izaugsmes, kā arī P&I jomās
- **Veicināt sadarbību** starp Latviju un CERN, starp zinātniskajām grupām un uzņēmējiem

1. [Ēnu diena 2024 @CERN](#) – 8-10. aprīlis
2. [Jauno Fizikū skolas vizīte](#) - 10.-11. jūlijs
3. [Rīga TechGirls "Girls go CERN"](#) - 18.-19. jūnijs
4. [RTU Mašīnbūves un biomedicīnas inženierijas institūta direktora vizīte CERN](#) - 16. jūlijs
5. [Ārlietu ministrijas pārstāvju vizīte CERN](#) - 20. augusts
6. [Nacionālās enciklopēdijas vizīte CERN](#) – 26. Septembris
7. [LIAA pārstāvju vizīte CERN](#) – 26. septembris

Latvijas CERN/CMS
Tier2 federatīvā
skaitļošanas centra
inaugurācija
05.06.2024

LU rektors un delegācija CERN
08.10.2024

Premjerministres delegācija CERN
01.10.2024

II.

**Latvijas kļūšana par pilntiesīgu
CERN Dalībvalsti 2-3 gadu laikā**

Latvijas kļūšana par pilntiesīgu CERN Dalībvalsti

Lēmumu pieņēmēju un partneru iesaiste

1. Nodrošināts CERN vadības un dalībvalstu atbalsts Latvijas aktivitātēm
2. Aktīva dalība CERN Padomes un komiteju darbā – veidojot pozitīvu viedokli par Latvijas atbilstību pilntiesīgas DV statusam
3. Notiek koordinēta Latvijas dalība CERN Padomē un tās komiteju darbā
4. Veicināta koordinācija Baltijas līmenī: CERN Baltijas Grupas un Baltijas Asamblejas līmenī, veidot vienotu nostāju CERN kontekstā
5. Tiek strādāts pie nemainīga Latvijas valdības, Saeimas, zinātniskās kopienas, uzņēmēju un sociālo partneru atbalsta
6. Veicināts Eiropas Komisijas netiešs atbalsts

Director-General report
Fabiola Gianotti, Council, 29 September 2024

Latvijas klūšana par pilntiesīgu CERN Dalībvalsti

Zinātniskie un tehniskie pasākumi

1. Pateicoties IZM ir nodrošināts stabils daudzgadu valsts finansējums dalībai CERN un aktivitātēm Latvijā – atbilstoši stratēģijā paredzētajam
2. Tiek palielināta Latvijas kapacitāte un kompetence Augstas enerģijas fizikas un paātrinātāju tehnoloģiju jomā – ir izveidots spēcīgs ar CERN saistīts zinātnisks institūts Latvijā un stabila zinātnieku komandu CERN
3. Tiek veidota maģistratūras programma “Augstas enerģijas fizika un paātrinātāju tehnoloģijas”
4. Ir sekmēta CERN industriālo pasūtījumu iegūšana – ILO funkcija
5. Tiek kultivēts pozitīvs sadarbības ar CERN tēls Latvijā **#LatvijaCERN** – ir izstrādāta un ieviesta skaidra komunikācijas stratēģija

CERN's 70th Anniversary
70^e anniversaire du CERN

01/10/2024

CERN's 70th Anniversary
70^e anniversaire du CERN
01/10/2024

Evika SILINA
Prime Minister
Republic of Latvia

Ceļa maizei...

Latvija ir uzticams un godīgs CERN partneris

Latvijas dalība CERN ir valstiski svarīga un jau šodien
sniedz mums taustāmus labumus

Latvija sniedz būtisku ieguldījumu CERN zinātniskajās un
tehnoloģiskajās programmās

Latvijai ir laba reputācija CERN

Nākamais solis – mēs kļūsim par pilntiesīgu CERN
Dalībvalsti!